

**Pārskats par
Latvijas valsts simtgades pasākumu plāna 2017. – 2021. gadam
īstenošanai piešķirtā valsts budžeta finansējuma
izlietojumu 2018. gadā**

Pasaules Brīvo Latviešu apvienība

Ministrijas vai citas centrālās valsts iestādes nosaukums

**2019: Pasaules Brīvo latviešu apvienības (PBLA)
Kultūras fonda konference "Latvija ārpus Latvijas simt
gados"- diasporas organizāciju centrālais ar valsts
simtgadi saistītais notikums Latvijā, kas uzsvēra trimdas
latviešu sabiedrības lomu Latvijas neatkarības un
valstiskuma idejas uzturēšanā vairāk nekā piecdesmit
gados ārzemēs, kamēr Latvijas valsts bija okupēta, lomu
neatkarības atgūšanā, latviešu kultūras saglabāšanā un
attīstīšanā, iezīmēja Latvijas un tas ievērojamo
personību pēdas pasaulē, un analizēja, ko no trimdas
latviešu tradīcijām nākotnē latviešu diaspora pasaulē
varētu pārņemt un turpināt (Pasaules Brīvo Latviešu
apvienība).**

Pasākuma nosaukums un pilnais norises laiks

I. Pasākuma saturiskais pārskats

1. Pasākuma mērķis	Stiprināt valstiskuma apziņu Latvijas jauniešos, aktualizēt Latvijas valstiskuma vēsturi, pieminot Otrā pasaules kara un bēgļu gaitu notikumus, tādējādi stiprinot izpratni par Latvijas valstiskumu. Apliecināt Latvijas kā nacionālas un eiropeiskas 21. gadsimta valsts vērtības. Stiprināt Latvijas un diasporas jauniešu radošo iniciatīvu un piederības sajūtu Latvijai. Radīt paliekošas 21. gadsimta Latvijas vērtības, simbolus un jaunrades darbus.
2. Īstenoto aktivitāšu apraksts un laika grafiks	Latvijas valsts neatkarīgas pastāvēšanas 100 gadu vēsturē Otrais pasaules karš ieņēma būtisku vietu – tā ir robežšķirtne starp neatkarīgu valsti un karam sekojošiem okupācijas gadiem, kuru sākumā notika Latvijas iedzīvotāju masveida došanās bēgļu gaitās un emigrēšana uz ārvalstīm. Tāpēc, atzīmējot Latvijas simtgadi, Pasaules Brīvo latviešu apvienība sadarbībā ar muzeju “Latvieši Pasaulē” (LaPa), balstoties uz muzeja krājumā esošajiem materiāliem, gaidāmās Latvijas simtgadei veltītās PBLA Kultūras konferences ietvaros izveidoja skolēniem un citiem interesentiem izstādi un interaktīvu spēli par latviešu bēgļu gaitām Otrā pasaules kara laikā. Projekta mērķis ir ieinteresēt un izglīt Latvijā skolēnus, īpaši, 6.-12. klašu audzēkņus par bēgļu gaitām Latvijā dažādos vēstures posmos, īpašu uzmanību vēršot uz Otrā pasaules kara bēgļu gaitām cauri <i>Kurzemes katlam</i> (Kurzemes cietoksnim). Ar interaktīvu uzdevumu palīdzību ļaut skolēniem izzināt vēsturisko notikumu gaitu un to atbalsošanos vienkāršo cilvēku – bēgļu – dzīvē

un liktenī, kā arī rosināt domāt par notikumiem, kuru rezultātā trimdā devās daudzi latvieši, veidojot lielāko daļu mūsdienu latviešu diasporas, kā arī kalpot par ilustratīvo materiālu Latvijas vēstures stundās apgūtajām teorētiskajām zināšanām.

Mērķa sasniegšanai tika īstenoti šādi galvenie projekta uzdevumi:

- 1) veidot izstādi par bēgļiem no Latvijas, izmantojot priekšmetus un stāstus no LaPa krājumiem;
- 2) veidot interaktīvu izlaušanās spēli, kuras aktivitātes risinās noslēgtā telpā, kas sadalīta trīs dažādās scenogrāfiskajās zonās;
- 3) nodrošināt 2-3 stundu izglītojošu nodarbību skolēnu grupām par Otrā pasaules kara tēmu un bēgļu situāciju Kurzemē;
- 4) rosināt skolēnu pārdomas par vēsturiskajiem notikumiem, sasaistot to ar mūsdienu situāciju pasaules kontekstā.

Otra lielākā projekta mērķauditorija ir diasporas latvieši, kuru saknes un ģimenes locekļu izceļošanas iemesli bieži ir meklējami tieši šajos vēsturiskajos notikumos. Projekta mērķis ir arī ieinteresēt, informēt un izglītēt visus, kuri interesējas par Latvijas vēsturi un sarežģītajiem notikumiem attiecīgajā laika posmā, kā arī ļaut to saskatīt Eiropas un pasaules vēstures norišu kontekstā.

Izstādes un spēles veidošana ir noritējusi vairākos posmos:

1. Projekta koncepcijas galējo izstrādi no 2018. gada oktobra līdz 2019. gada janvārim veica idejas autoru kolektīvs (muzeja darbinieki un brīvprātīgie), pieaicinot mākslinieku, muzejpedagogus, kā arī meklējot tehniskus risinājumus idejas "iedzīvināšanai".

2. Piemērotu telpu meklēšana bija laikietilpīgs un resursus prasošs process, kurā tika izvērtēti visi iespējamie varianti. Rezultātā tika izvēlētas biedrības *Free Riga* pārvaldītās telpās neapdzīvotā ēkā Vecrīgā, Kalēju ielā 57. Galvenie izvēles kritēriji bija: samērojamas izmaksas labā atrašanās vietā (vecpilsēta), kas būtu pieejama pēc iespējas vairāk apmeklētājiem; iespējas telpas pārveidot projekta scenogrāfijas risinājumiem; biedrības *Free Riga* nekomerciālā, uz sabiedrību vērsta pozīcija telpu apsaimniekošanā, kas sasaucas ar LaPa kā sabiedriskā labuma organizācijas statusa principiem.

3. Izstādes un spēles saturs tika veidots saskaņā ar projekta mērķiem, projekta finansiālajām iespējām un telpu radītajām iespējām. Projekta saturs tika radīts sadarbībā ar mākslinieci, scenogrāfi Lauru Ikerti, tā nodrošinot maksimāli ekonomisku projekta resursu izmantošanu, iespēju saistīt radošās ieceres praktisko noformējumu un iedarbību uz apmeklētājiem. Praktiskā izstādes veidošana noritēja, ievērojot telpu multimediju risinājumu izstrādi gan drošības (novērošanas kameru uzstādīšana), gan satura veidošanas (interaktīvie stendi izstādē, audiovizuālās prezentācijas izveide, gaismas un skaņas efekti spēlē) jomā.

Paralēli ekspozīcijas izveidei tika veidots saturs un izdales, darba materiāli izglītojošām nodarbībām, kuras tika piemērotas katrai no mērķauditorijām. Šajā posmā tika iesaistīti muzejpedagogi, vēstures skolotāji un uzklausi ieteikumi no testa grupu dalībniekiem. Tika veidoti arī iespējamie sadarbības modeļi ar kolēģiem: Okupācijas muzeju un Kino muzeju. Lai padarītu ekspozīcijas materiālu pieejamu ārzemju interesentiem, tika veikts informācijas un materiālu tulkojums uz angļu valodu un attiecīgas korekcijas ekspozīcijā.

	<p>4. Vizuālā noformējuma veidošana, rekvizītu atlase un uzbūve. Telpu sakārtošanā un aprikošanā tika maksimāli iesaistīti LaPas atbalstītāji, kuri veica vienkāršos darbus, apmaksātiem speciālistiem atstājot specifiskos uzdevumus, kā elektrības un santehnikas darbus. Vairāku scenogrāfijas elementu izveide (tehniskie risinājumi, sanitāro telpu izveide, koka konstrukciju risinājumi) ir atbalstītāju ziedojumi, tāpat uz laiku no privātām kolekcijām ir aizdoti scenogrāfijas elementi (mēbeles, priekšmeti, tekstilijas un citi). Telpu un ekspozīcijas izbūve ir norisinājusies pakāpeniski, atgriežoties pie “vājajiem punktiem”, tos uzlabojot un atjaunojot. Atsevišķa sadaļa telpu piemērošanai publisku apmeklējumu vajadzībām bija attiecīgo atzinumu un atļauju sagatavošana, iekļaujot ugunsdrošības noteikumu un cilvēku ar īpašām vajadzībām prasības.</p> <p>5. Publicitātes kampaņas veidošana, mērķauditorijas uzrunāšana tika veikta vairākos posmos. Popularitātes un atgriezeniskās saites iegūšanai LaPa iesaistījās arī vairākās akcijās: Muzeju naktī 2019 (500 apmeklētāju!), Pasaules bēgļu dienā 2019. gada 19. jūnijā sadarbībā ar ANO Bēgļu aģentūras biroju Stokholmā. Šī gada septembrī un oktobrī LaPa izstādes telpās veidoja četrus tematiskus pasākumus, kuru centrā ir norises trimdas latviešu dzīvē.</p> <p>Lai nodrošinātu pēc iespējas lielāku publicitāti, tika piesaistīta Latvijas mediju uzmanība, publicēti raksti diasporas latviešu laikrakstos, drukāti informācijas materiāli, izveidota īpaša interneta vietne <i>Bēgļu gaitās</i>, kā arī izveidotas divas reklāmas – filmiņas (viena paredzēta skolēniem, otra – pedagogiem). Tikuši straumēti arī aktuālie Bēgļu dienas pasākumi no izstādes telpām, tādējādi ļaujot tam sekot līdzī interesentiem visā pasaulē.</p> <p>6. Izstādes un spēles izmēģinājumi testa režīmā ir notikuši kopš 2019. gada maija, un to rezultātā ir veidojušies secinājumi par nepieciešamajām izmaiņām ekspozīcijā. Šis posms ir devis iespēju maksimāli uzlabot ekspozīciju un piemērot aktivitātes attiecīgajām mērķauditoriju grupām.</p> <p>7. Apmeklētāju plūsmas apkalpošana noritējusi visu 2019. gadu. Jūnijā un augustā apmeklētāju grupas aptvēra visdažādākos interesentus – ģimenes, kolēģu grupas, ārzemju tūristus un diasporas latviešus-, bet septembrī apmeklētāji galvenokārt bija Latvijas skolēni. To sekmējis apstākļi, ka <i>Bēgļu gaitās</i> ir ietverta programmas <i>Skolas soma</i> apmaksāto apmeklējumu sarakstā, kā arī mērķtiecīgs publicitātes darbs, kas vērsts uz Latvijas skolām. Apmeklētāju plūsmas apkalpošana nav iekļauta šī projekta finansējuma ietvaros, tāpēc LaPa aktīvi meklēja iespējas rast finansiālu atbalstu projekta turpināšanai, ņemot vērā tā popularitātes attīstību mērķauditorijā.</p>
<p>3. Pasākuma mērķauditorija (t. sk. plānotās iedzīvotāju grupas, sasniegto iedzīvotāju skaits (tiešā un netiešā mērķauditorija), iespēja līdzdarboties un/vai sniegt atgriezenisko saiti,</p>	<p>Līdz 2019. gada oktobra beigām apmeklētāju kopskaits ir 1453 cilvēku. Testa grupu režīmā izstādi un spēli ir apmeklējuši 75 dalībnieki; no jūnija līdz septembrim kopā apmeklētāju skaits bija 350 (61 grupa); oktobrī bija vērojams apmeklētāju pieplūdums - 343 apmeklētāji 49 grupās.</p> <p>Muzeju naktī 2019 – 450 apmeklētāju; Pasaules bēgļu dienā 2019. gada 19. jūnijā sadarbībā ar ANO Bēgļu aģentūras biroju Stokholmā – 135 apmeklētāji. 2019. gada septembrī un oktobrī LaPa izstādes telpās veido četrus tematiskus pasākumus, kuru centrā ir norises trimdas latviešu dzīvē. Pēc pirmo pasākumu norises provizorisks var lēst, ka dalībnieku skaits kopā būs 80 – 100 apmeklētāju.</p> <p>LaPai izdevies sasniegt arī tādu mērķauditoriju kā ārzemju skolēni, studenti un tūristi. Veidojot izstādes un spēles versiju angļu valodā ir apkalpoti skolēni no</p>

<p>daudzveidīgu pieejamības aspektu nodrošināšana utt.)</p>	<p>Starptautiskās skolas, Nīderlandes Augstskolas, kā arī ārvalstu tūristi. Tiek turpināts darbu pie mazākumtautību skolu ieinteresēšanas, reklāmas Latvijas attālākajos novados un tamlīdzīgi.</p> <p>Norises aptver šādas mērķauditorijas: bērni, ģimenes ar bērniem; jaunieši; seniori; tautieši Latvijā un ārvalstīs; ārvalstu viesi.</p>
<p>4. Sadarbības partneri (t.sk. reģionu, pilsoniskās sabiedrības u.c. pārstāvji)</p>	<p>Latviešu diasporas organizācijas visā pasaulē, Kultūras ministrija, Latvijas Nacionālais kultūras centrs, Okupācijas muzejs, Kino muzejs, ANO Bēgļu aģentūras birojs Stokholmā, dažādas citas latviešu organizācijas mītnu zemēs ārzemēs.</p>
<p>5. Pasākumu rezultātu ilgspēja /paliekošā vērtība</p>	<p>Projekta norises gaitā ir sasniegta iecerētā mērķauditorija: skolēni un diasporas latvieši, kā arī ieinteresētas arī citas sabiedrības grupas. Apmeklētāju vidū ir bijušas ģimenes, kurās pārstāvētas trīs paaudzes, darbabiedru komandas, kā arī jaunieši no ārvalstīm ar padziļinātu interesi par Latvijas vēsturi.</p> <p>Projekta ietvaros ir stiprināta apmeklētāju valstiskuma apziņa, kā arī aktualizēta Latvijas valstiskuma attīstība, uzsvērot Otrā pasaules kara nozīmi un to seku ietekmi uz Latvijas attīstību. Projekts ir spējis piesaistīt plašu jauniešu auditoriju, tādā veidā sekmējot to piederības sajūtu Latvijai un nostiprinot zināšanas par Latvijas vēsturi.</p>
<p>6. Pasākuma publicitāte (t.sk. iespaiddarbu, reklāmu, publisko paziņojumu izvietošana <i>(piemēram, tīmekļa vietnes adrese, laikraksta, mediju, raidījuma nosaukums utt.)</i></p>	<p>Publicitāte: Projekta “Bēgļu gaitās” notikusi sadarbība ar lielākajiem Latvijas medijiem (LTV1, LNT, Latvijas Radio 1), latviešu diasporas izdevumiem ārvalstīs, kā arī periodiski ievietota informācija sociālajos medijos:</p> <p><i>Jūnijā</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Izveidota “Bēgļu gaitās” Facebook lapa: https://www.facebook.com/beglugaitas ar iespēju tur pieteikt apmeklējumu un sazināties ar administratoriem; Arta Savdona LNT raidījumā “900 sekundes” par Pasaules bēgļu dienu: https://tvplay.skaties.lv/900-sekundes-10328133?fbclid=IwAR06EcX1ueQAeIyBNquODDUxMqkNWb48sub3IwM-1A557GSVR12NYKL7yb4. Arta Savdona LTV1 raidījumā “Rīta panorāma” par Pasaules bēgļu dienu: https://ltv.lsm.lv/lv/raksts/19.06.2019-latviesi-pasaule-atkla-jaunu-izstadi-un-izlausanas-speli-beglu-g.id161685/?fbclid=IwAR2KBBmXDlYpfgjRrIw31-r8d0hLJRxAVeaN21j780ZMMIhB2j4-tXI-Cg. Portālā LA.lv FOTO. Muzejā “Latvieši pasaulē” iespējams sacensties izlaušanās spēlē – “Bēgļu gaitās”: http://www.la.lv/foto-muzeja-latviesi-pasaule-iespejams-sacensties-izlausanas-spele-beglu-gaitas?fbclid=IwAR1ZGZbI9U5TDNMxerYDwOmwsUY-9XK9DZFvb0518-wtcv52R29qlm8rQ. Marinas Latiševas raksts “Bēgšana no Rīgas 1944. gadā izspēlējama izlaušanās spēlē ” portālā LSM.lv https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/vesture/begsana-no-rigas-1944-gada-izspelejama-izlausanas-spele.a322880/.

	<p>6. Sižets ar Mariannas Auliciemas un Artas Savdonas piedalīšanos 20. jūnija LR1 raidījumā „Labrīt!": Muzejā "Latvieši pasaulē" tapusi jauna izstāde un izlaušanās spēle „Bēgļu gaitās”, https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/labriit/muzeja-latviesi-pasaule-tapusi-jauna-izstade-un-izlausanas-spele.a119024/.</p> <p>7. Ilzes Kuzminas raksts “Sajūta kā meža, kur visapkārt sprāgst un šauj...” Izlaušanās spēlē Vecrīgā var iepazīt Latvijas vēsturi” 19. jūnija laikrakstā <i>Latvijas Avīze</i> http://www.la.lv/sajuta-ka-meza-kur-visapkart-spragst-un-sauj-izlausanas-spele-vecriga-var-iepazit-latvijas-vesturi.</p> <p><i>Jūlijā</i></p> <p>8. Visu apmeklētāju fotogrāfijas publicētas “Bēgļu gaitās” Facebook lapā https://www.facebook.com/beglugaitas ar aicinājumu pieteikt spēles un izstādes apmeklējumu. Nav publicētas tās fotogrāfijas, kurās redzami apmeklētāji specifiski norādījuši, ka nevēlas publicitāti.</p> <p>9. Informācija par “Bēgļu gaitām” izvietota izlaušanās spēļu rezervēšanas sistēmā <i>Kvesti Rīga</i> https://www.kvestiriga.lv/lv.</p> <p><i>Augustā</i></p> <p>10. Apmeklētāju fotogrāfijas regulāri publicētas “Bēgļu gaitās” Facebook lapā https://www.facebook.com/beglugaitas ar aicinājumu pieteikt spēles un izstādes apmeklējumu.</p> <p>11. Ir izveidoti divi “Bēgļu gaitās” reklāmas video rullīši – viens paredzēts skolēnu auditorijai, otrs – skolotājiem. Video autors: Dāvis Gauja. Video skolotājiem “Nodarbības skolēniem izlaušanās spēlē un izstādē “Bēgļu gaitās”” https://ej.uz/skolam-par-Beglu-gaitam. Video jauniešiem “Skolēnu pieredze “Bēgļu gaitās”” “ https://ej.uz/skoleni-par-Beglu-gaitam.</p> <p><i>Septembrī</i></p> <p>12. Raksts: http://www.vsb.lv/jaunumi/Beglu-gaitas.</p> <p>13. Sagatavota info lapa un izsūtītas vēstules kopā ar videomateriāliem visu novadu izglītības pārvalžu vadītājiem un izglītības speciālistiem, izmantojot sarakstu: https://www.izm.gov.lv/lv/izglitiba/vispareja-izglitiba/izglitibas-parvalzu-un-izglitibas-specialistu-kontaktinformacija.</p> <p>Drukāti reklāmas bukleti (kopā - 700) par Bēgļu gaitām, kas izdalīti visos sarīkojumos, dalīti skolās un interesentiem.</p>
<p>7. Cita informācija (kas bija būtiska pasākuma īstenošanā)</p>	

II. Pasākuma īstenošanas finansiālie rādītāji

euro

Izdevumu klasifikāciju kodi atbilstoši ekonomiskajām kategorijām	Izdevumu klasifikāciju kodu atbilstoši ekonomiskajām kategorijām nosaukums	Plāns	Izpilde	Starpība*
1	2	3	4	5=3-4
1000-9000	Izdevumi - kopā	9700.00	9700.00	0
1000-4000; 6000-7000	Uzturēšanas izdevumi			
1000-2000	Kārtējie izdevumi			
1000	Atlīdzība			
2000	Preces un pakalpojumi			

3000	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	9700.00	9700.00	
7100-7500	Uzturēšanas izdevumu transferti			
7310	Valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti pašvaldībām noteiktam mērķim			
7350	Valsts budžeta transferti valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm noteiktam mērķim			
5000; 9000	Kapitālie izdevumi			
utt.				

* *Starpības pamatojums*

Ministrijas vai citas centrālās valsts iestādes vadītājs:

_____ (amats, vārds, uzvārds, paraksts)

Sagatavotājs: Jānis Andersons, ārvalstu organizācijas "Pasaules brīvo latviešu apvienība" pārstāvniecības vadītājs

_____ (amats, vārds, uzvārds)

Tālrunis: 67282980

E-pasts: janisandersons@pbla.lv